

Două-trei vorbe dulci

Poemul în proză se dovedește, până la urmă, cea mai vitală invenție simbolistă. El pare acum, în literele române, într-o recidivă accentuată, de nu chiar pe renaștere. Se-nțelege că parte din meritul acestei resuscitări se trage, în parte, din abolirea genurilor și mai cu seamă a limitelor lăuntrice dintre speciile fiecărui gen. Dar în parte – și poate chiar în partea bună – renașterea acestei specii se datorează chiar unui nou interes și unei noi motivații pentru specia ca atare. Dacă poemul în proză combate, de la sine, pentru ștergerea granițelor de gen, reînvierea lui se datorează tocmai interesului pentru specie. Postmodernismul și permisivitățile lui nu sunt decît o conjunctură favorabilă, nu și o cauză eficientă. Doar în măsura în care orice întoarcere și orice resuscitare aparțin cu exclusivitate postmodernismului el poate fi ținut răspunzător de această nouă vîrstă a speciei. Altminteri, e mai probabil că, atunci când afirmă, în prefața la *Ferestre '98*, că această specie și-a atins legitimitatea în anii '90, Mircea Cărtărescu greșește mai degrabă secolul decît anul. Fapt e că această specie e acum într-o ofensivă (preponderent) feminină. Două din protagonistele poeziei tinere – Doina Ioanid și Adela Greceanu – se țin programatic în limitele ei. Inițiativa lor, desuet provocatoare, e susținută acum și de Romana Colceriu.

Poemele Romanei n-au nimic (oricum, nimic semnificativ sau grav) nici cu senzațiile epicizate ale Doinei Ioanid, nici cu biografismul ludic al Adelei Greceanu. Deși, firește, nu pot ocoli întru totul nici sugestia biografistă, nici flora de senzații. Cu atît mai mult cu cît și poemul ei (pentru că, la urma urmei, cam despre un singur poem e vorba) pornește de la o tramă de sentiment și desfășoară o istorie amoroasă din care nu puteau absenta motivat nici senzualele, nici decupajele. Dar amorurile Romanei se întorc mai degrabă asupra cuvântului și devin o narațiune *hemografică*, de un stănescianism mai curând invelat decît etalat. Biografia s-ar vrea aici poem, poemul s-ar vrea zburător, iar poeta se chinuie să le facă amândurora poftele, făcându-și însă și ei loc în acest triunghi deopotrivă devoțional și trădător. Uneori cuvintele ei

se umflă din participație romantică, alteori se dezumflă din porniri caricaturale. Tendința dominantă e de a reprima avânturile, deși nu întotdeauna cele două limbaje – cel emfatic și cel peiorativ – se împletesc. Uneori ele se resping și stările merg în disonanță, poemele urmărindu-se mai degrabă în contrapunct decât în armonia contrariilor. Reticile sacrificiale și reticile salvatoare, cam prea date pe față, se succed fără a se suprapune, punctând din loc în loc epica descompusă a stării. După cum și dicția sentimentală merge în paralel cu cea histrionică, promovând voci nu doar distincte, dar și divergente ale poemului. Cerneala sentimentală se întinde cam mult, dar când textul dă în excese poeta îi atașează un contrapunct salvator (ca în, de pildă, *Totul sau nimic*). Notații mai cinice sunt făcute pe seama cotidianității, dar și în aceste tăieturi Romana Colceriu introduce un semn de tandrețe mântuitoare de grotesc. Inflexiuni – voluntare sau involuntare – din penelul floral al lui Dimitrie Anghel ori, din contră, din mecanomorfa lui Urmuz, arată mai degrabă deschiderea partiturii decât o soluție de conciliere. Deși rescrierea parodică – mai la vedere în unele texte, cum e *La noi...* – poate pleda pentru premeditarea unui intertextualism de formule mai curând de texte. Romana Colceriu nu se bizuie, totuși, pe erudiția de specie, ci mult mai degrabă pe spontaneitatea ei. *Izgonirea în Amandia* e un volum construit după o oarecare logică a circularității, cu difracția în fascicole a unui scenariu unitar, scenariu resorbit în devoțiunea și depravarea poemului. Fișele de stare sunt dictate de impulsuri autonome, dar ele converg, totuși, în trama comandată. Debutul Romanei Colceriu îmi pare în totul motivat.

Al. Cistelecan